

doğada bu ay



Doğanın Temizleyicileri Şapkalı Mantarlar

Sonbaharda ilk yağmurlardan sonra şapkalı mantarlar ortaya çıkar! Onları, ağaç gövdelerinde ya da çürümüş yaprakların arasında görebilirsiniz. Bu ilginç canlı grubu, "doğanın temizleyicileri" olarak da bilinirler. Çünkü, doğadaki canlı artıklarının ortadan kaldırılmasını sağlarlar.

Şapkalı mantarlar o kadar çeşitlidir ki, karanlıkta parlayanları ya da koparıldığında mavi renk alanları bile vardır. Peki, bu canlı grubunun özellikleri nelerdir?

Şapkalı mantarlar, karanlık ve nemli ortamları severler. Yalnızca belirli sıcaklıkta gelişebilirler. Üstelik toprakta yeterli besin ve su yoksa gelişemezler. Besinlerini ölmüş bitki ve hayvanları parçalayarak elde ederler. Kendi besinlerini üretmediklerinden şapkalı mantarlar bitki değildir.

Şapkalı mantarların bazıları, başka canlılarla "ortakyaşam" sürdürür. Örneğin ağaçlarla! Bu mantarlar, topraktan aldıkları suyu ve besinleri ortakyaşam sürdürdükleri ağacın köklerine taşır. Karşılığında da ağaçtan besin alır.



Çörek mantarları, genellikle huş, meşe, çam gibi ağaçların çevresinde bulunur.

Başka canlıların üzerinde "asalak" yaşayan şapkalı mantarlar da vardır. Bunlar da besin gereksinimlerini üzerinde yaşadıkları canlıdan karşılarlar. Ancak, bu canlılara herhangi bir yarar sağlamayıp tersine zarar verirler.

Şapkalı mantarlar, doğadaki atıkların ortadan kaldırılmasında önemli bir role sahipler! Kurumuş yaprakları, devrilmiş ağaçları, zayıf, güçsüz ve ölü canlıları parçalarlar. Bu parçalanma sonucunda canlıların yapısındaki maddelerin doğaya geri dönmesini sağlarlar. Böylece bu maddeleri yeniden başka canlılar kullanabilir ve doğa temizlenmiş olur. Mantarlar olmasaydı ne olurdu, bir düşünsenize!

Sonbahar, şapkalı mantarları tanımanın

tam zamanı! Parklar, çayırlar ve ormanlar bu mantarları kolaylıkla görebileceğiniz yerler. Buralarda ağaçların, çalılıarın çevresine dikkatle baktığınızda birbirinden ilginç mantarlar görebilirsiniz. Böylece mantar gözlemciliğine adım atabilirsiniz. Ancak dikkat edin! Şapkalı mantarların bir kısmı çok zehirlidir. Bu nedenle şapkalı mantarlara kesinlikle dokunmayın.

Burcu Meltem Arik
burcu.arik@gmail.com

Mantar Eğitim Paketi, Amerikan Mantar Enstitüsü, 2003



Fotoğraf: Natura Mediterraneo

Kanlıca mantarı, koparıldığında turuncu bir sıvı salgılar. Bu sıvı, havayla karşılaştığında kırmızı renk alır.



Gelin mantarı, en bilinen zehirli mantarlardan biridir.

Fotoğraf: David Remahl

Şemsiye mantarının çok büyük bir şapkası vardır.



Fotoğraf: Lynne Kirton

Ağulu mantar, çok zehirlidir.



Fotoğraf: Antonio Abbatiello